

Comunicat de presă

31 mai 2021

Pentru difuzare imediată

Topul celor mai transparente întreprinderi cu capital public din Moldova: Moldelectrica, MoldATSA și Energocom, primele în clasament

Întreprinderea de stat „Moldelectrica”, întreprinderea de stat „MoldATSA” și Societatea pe Acțiuni „Energocom” sunt cele mai transparente întreprinderi cu capital public din Moldova în anul 2020. La polul opus se situează „Apă-Canal Soroca”, „Confercai” și „Gara Nord”. Clasamentul transparenței întreprinderilor cu capital public din Republica Moldova, disponibil pe www.companies.viitorul.org, a fost prezentat pe 31 mai, în cadrul unei conferințe online organizate de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” și INEKO Slovacia.

„Instituția noastră a fost mereu un promotor al interesului și banului public, iar un element important în acest sens îl constituie transparența. Și pentru că întreprinderile cu capital public reprezintă un patrimoniu național am considerat oportun să analizăm nivelul lor de transparență și sustenabilitate financiară. Ne dorim ca prin acest exercițiu, vrem să le arătăm întreprinderilor din țară, foaie de parcurs prin care își pot spori transparența. Când o întreprindere are toate rigorile de transparență, calitatea gestionării crește, iar beneficiul pe care îl obține societatea este mult mai mare, deoarece o administrare bună este o transparență bună”, a declarat Veaceslav Ioniță, economist la IDIS „Viitorul” și moderatorul conferinței.

La rândul său, directorul INEKO, Peter Golias, a menționat: *„Această conferință prezintă clasamentele de transparență și sănătate financiară ale celor mai mari întreprinderi cu capital public din Moldova. Aceste clasamente reflectă o parte din guvernanta lor corporativă, care determină și calitatea democrației din țară. Întreprinderile nesupravegheate pot deveni o sursă de corupție imensă și ineficiență care distruge standardele etice și valorile democratice. Iar ineficiența duce adesea la dividende mici și subvenții mari, ceea ce reprezintă o povară pentru bugetul de stat.”.*

Pentru calcularea clasamentului de transparență a fost monitorizată activitatea a 60 de întreprinderi de stat, municipale și societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat sau municipale din Republica Moldova în anul 2020. Întreprinderile au fost selectate după indicatorii economici, în funcție de mărimea activelor, importanța domeniului de activitate al acestor întreprinderi, cu includerea nemijlocită și a întreprinderilor fondate de către autoritățile publice locale. Întreprinderile cu capital public au fost evaluate în baza a șase criterii de transparență: indicatorii economici, transparența și accesul la informație, achizițiile publice și proprietatea, resursele umane, etica și conflictul de interese, granturi și caritate. Punctajul maxim pentru o întreprindere constituie 100 de puncte. Astfel, **cele mai transparente întreprinderi în 2020 sunt Î.S. „Moldelectrica” (58,4 de puncte), Î.S. „MoldATSA” (58,3 de puncte) și S.A. „Energocom” (56,5 puncte).**

În comparație cu [clasamentul din anul trecut](#), se observă îmbunătățiri în clasamentul din 2021 la Î.S. „Combinatul Poligrafic din Chișinău” (+47 poziții și 32,6 puncte procentuale), urmată de Î.S. „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” (+23 poziții și +18%) și Î.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” (+20 poziții și +24%). Per general, punctajul a crescut sau a rămas la fel în 51 din 60 de întreprinderi incluse în ambele ediții ale clasamentului.

Potrivit [raportului nr.3 de monitorizare a transparenței întreprinderilor cu capital public](#), media generală de transparență a 60 de întreprinderi de stat, întreprinderi municipale și societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat sau municipale din Republica Moldova a crescut de la 17,4% în 2018 și 17,9% în 2020 la 26,2% în clasamentul din 2021. În timp ce întreprinderile de stat au o medie de 26,7%, întreprinderile municipale înregistrează un punctaj mediu de 24,4%. În acest sens, „Exdrupo” este întreprinderea municipală cu cel mai mare punctaj acumulat (39,3%) și poziționată cel mai sus în clasament (locul 11). Întreprinderile cu capital public se poziționează cel mai bine la categoriile

„Transparența și accesul la informație” (45,5%), „Indicatorii economici” (25%) și „Achizițiile publice și proprietatea” (21,8%).

Astfel, 47 de întreprinderi din 67 monitorizate au pagini web, însă nu toate sunt utilizate în calitate de instrumente de informare a publicului. La fel, **doar cinci întreprinderi cu capital public din 60 au publicat pe pagina web rapoartele anuale pentru anul 2020. Este vorba de Î.S. „MoldATSA”, Î.S. „Moldelectrica”, S.A. „Metalferos”, S.A. „Energocom” și Î.S. „Radiocomunicații”.** De asemenea, numai Î.S. „MoldATSA”, Î.S. „Moldelectrica”, Î.S. „Combinatul Poligrafic din Chișinău” și Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” au publicat în 2020 rezultatele controalelor și auditurilor economico-financiare. Iar cele mai detaliate informații despre împrumuturi și credite au fost publicate de către Î.S. „Moldelectrica”.

Analiza mai arată că 62% din întreprinderi nu publică pe web planurile anuale de achiziții publice, 57% nu publică anunțurile de participare la achizițiile publice și **nici o întreprindere nu a publicat anul trecut contractele de achiziții publice.** Totodată, 11 întreprinderi cu capital public din 60 monitorizate nu au desfășurat în 2020 procedurile de achiziții publice conform prevederilor legislației privind achizițiile publice. Totuși, în jur de 1/3 din întreprinderi monitorizate au utilizat în anul 2020 platformele electronice pentru procedurile de achiziții publice.

În ce privește resursele umane, 24 de întreprinderi monitorizate publică ofertele de muncă pe pagina lor web și nici o întreprindere nu a publicat rezultatele procedurilor de selecție pentru ocuparea locurilor vacante în anul 2020. La fel, doar opt întreprinderi monitorizate au comunicat public CV-ul administratorului. Este vorba de Î.S. „MoldATSA”, S.A. „Metalferos”, Î.S. „Direcția pentru Exploatarea Imobilului”, ZAL „Expo Business Chisinau”, Î.S. „Radiocomunicații”, Î.M. „Apă-Canal Strășeni”, S.A. „Apă - Canal Cahul”, S.A. „Apă-Canal Chișinău”. **Numai Întreprinderea de stat „Manejul de Atletică Ușoară” și Întreprinderea de stat „MoldATSA” au furnizat informații cu privire la salariul administratorului și indemnizațiile membrilor Consiliului de administrație,** se arată pe www.companies.viitorul.org.

De asemenea, 22 întreprinderi au elaborat și publicat un Cod de etică pentru angajații întreprinderii în 2020. **Numai S.A. „Franzeleuța”, S.A. „Termoelectrica”, S.A. „Metalferos” și S.A. „Energocom” au elaborat un Cod de guvernare corporativă.** Și doar zece întreprinderi cu capital public monitorizate au instituit și adus la cunoștință pe web despre existența unui mecanism de raportare a comportamentului lipsit de etică și faptelor de corupție.

„Monitorizarea întreprinderilor cu capital public din Republica Moldova demonstrează că încă mai persistă probleme și deficiențe în asigurarea transparenței în activitatea acestor entități publice. Acest lucru se datorează atât cadrului legal imperfect, cât și a nerespectării de către întreprinderi a normelor existente și lipsei unor instrumente viabile de responsabilizare a celor care încalcă legea. Constatările din raport reiterează problemele și lacunele identificate în anii precedenți, actuale și în prezent”, consideră Viorel Pîrvan, autorul raportului de transparență a întreprinderilor cu capital public.

Cea mai problematică zonă de transparență pentru toate întreprinderile o reprezintă „Granturi și caritate”, cu o medie care nu depășește 2%. Prin urmare, doar Î.S. „MoldATSA”, Î.S. „Combinatul Poligrafic Chișinău”, Î.S. „Editura Știința”, S.A. „Tracom” și Î.S. „Radiocomunicații” au publicat unele informații parțiale despre sumele și beneficiarii granturilor, donațiilor și sponsorizărilor din anul 2020.

În acest context, juristul Viorel Pîrvan recomandă autorităților, dar și întreprinderilor monitorizate o serie de măsuri care ar asigura deschiderea și eficiența întreprinderilor cu capital public. Printre acestea putem menționa modificarea Legii privind accesul la informație pentru a include întreprinderile cu capital public în calitate de furnizori de informații; reglementarea obligației întreprinderilor cu capital public de a desfășura procedurile de achiziții publice prin Sistemul MTender; îmbunătățirea filtrelor de căutare a portalului www.declaratii.ani.md; publicarea de către întreprinderi a rapoartelor anuale, statutul întreprinderii, contractele de achiziții publice, patrimoniul care îl administrează etc.

Potrivit datelor din Registrul de stat, la data de 1 ianuarie 2021, în Moldova erau înregistrate 187 întreprinderi de stat și 80 de societăți comerciale în care statul deține cotă-parte în capitalul social.

.....

Topul celor mai transparente întreprinderi cu capital public din Republica Moldova poate fi accesat pe portalul de date deschise www.companies.viitorul.org.

Evenimentul a avut în cadrul inițiativei „[Susținerea democrației, a independenței și transparenței instituțiilor publice-cheie din Republica Moldova](#)”. Inițiativa este implementată de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO) și este susținută financiar de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid). Inițiativa are ca scop informarea publicului despre dezvoltarea democrației și independența instituțiilor-cheie ale statului, precum și îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor cu capital public din Republica Moldova.

Pentru detalii, contactați Ana – Maria Veverița: ana.veverita@viitorul.org sau la numărul de telefon (0 22) 221844.